

Илустрисано

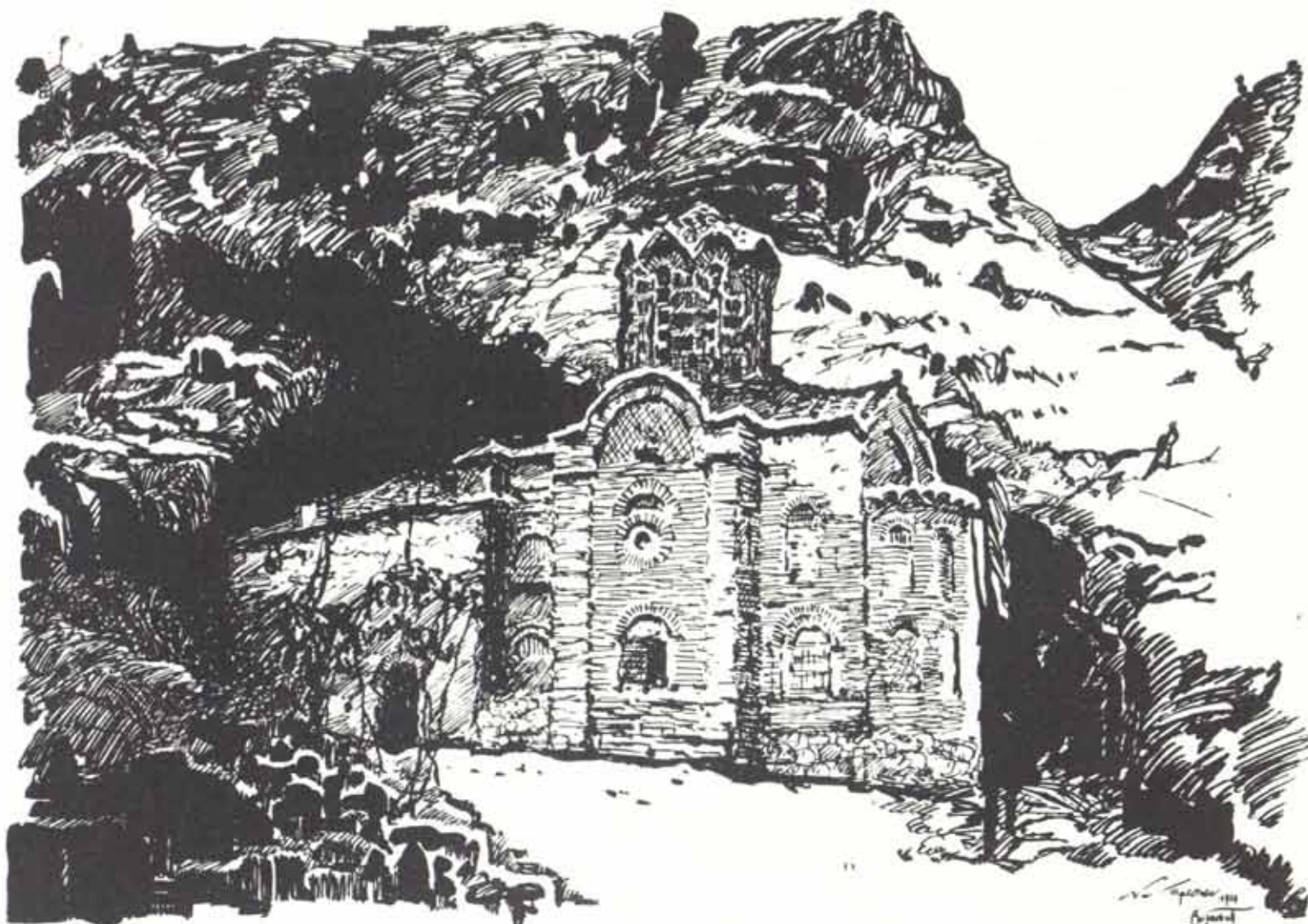
БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

Време

Бр. 15. 7. VI. 1930 — цена 4 дин.

Свети Андреја пусти манастир у Стењу

Стрико Трпе, стари воденичар манастира Матке, причао ми је легенде, али стварне о томе другом манастиру, црном и неприступачном тамо даље још уз реку у клисури, у стењу... манастир до кога се и данас, као и пре толико векова једино може стићи — Божјом вољом. Има свега два пута: вода и стена; први је несигуран, други је опасан, и на једном и другом већ су страдали људи. Наш познати архитекта и монографиста старе српске архитектуре Жарко Татић претрпео је у клисури бродом и сломио ногу. За време рата једна

Немица која је хтела сувим, преко литица да допре до манастира, пала је са врха у воду. Турци, тражећи комите на зимовнику, покушали су у зидове клисуре побити алке и тако чамцем, од алке до алке стићи под манастир. И то је пропало. Побожни сељаци ипак једном годишње доспевају до манастира. У јулу, кад је вода мала, у трошним чамцима издубљеним у стабло дрвета, промичу клисуром поворке носећи тамњан, восак зејтини, погаче и печене кокоши испоснику који се одважно да ту зиму проведе у манастиру. Често пута све те намир-

нице сељаци врате натраг јер од испосника затекну само сасушене светитељске мошти у неком мрачном углу црквице између празних судова и брашених бисага. Испосник није тачно прорачунао колико му брашна треба за ту годину, а ројеви дивљих пчела које по стењу роје мед, често пута мењају своје обитавалиште.

Данас већ није тако. Отац Агеј, Рус, из манастира Матке издејствовао је један чамца савремен, добро окован и удобан, који вас под катанцем увек чека на улаз у клисуру и у свако доба вози вас под манастир у стењу.

25. јуна

„Илустровано Време“

издаје

Свечани Соколски број

који ће поред обилнога садржаја бити пун необјављених старих слика које се односе на Соколство. Исти број имаће сва практична упутства за госте, као и свој редовни садржај.

10 златних правила за неговање косе!

1. Купујем само Елида Шампон*.
2. Узимам половину садржине кесице, јер то је права количина за бубикopf.
3. У хладној води распуштам сасвим прашаk.
4. Перем темељно косу а при том снажно масирам шеме.
5. Пену пажљиво исперем топло водом.
6. У последњу воду за испирање нацедим пола лимуна. Особито подесно за плаву косу.
7. Пажљиво осушим косу.
8. Чешљам је лако а при том ипак брижљиво.
9. Сад знам сигурно, да је моја коса као свила мекана и глјка.
10. Купујем Елида Шампон за идући пут*:

*Кад се пријатељи дибе мојој коси, природно је да препоручујем увек само:

ELIDA CHAMPOO

ХУМОР

Брачни двобој

Једно вече господин Тромињон донео је кући, сав сретан, једну златну рибицу. Рибица је била мала. Живела је свега у два деци воде, ударајући упорно својим јадним ружичастим носом о стаклене зидове свог минијатурног затвора.

Госпођа Тромињон није ни мало радосно примила овог непредвиђеног госта.

— Ох, не Исидоре! У овом времену скупоће нема смисла хранити тако некорисне животиње. Буди љубазан и баци га у први поток на који наиђеш.

— Ово је, одговорио је Исидор увређено, мој мали пријатељ Еварит. Добио сам га на једној лутрији. Ја ћу се бринути о њему. Од мог дела хлеба одвајаћу његово свакодневно издржавање, јеси ли разумела?

Г-ђа Тромињон није инсистирала. Али, предузела је репресилне мере. Сутрадан у 10 часова ноћу Исидор је спавао блаженим сном, кад је на његово чело положио своје гадне шплице један велики бели пацов.

— Што је то? — викнуо је Исидор узбуђено.

— То је Анатола, мој пријатељ, моје луче. Ако се усудиш да дирнеш само једну длаку овој животињци, имаћеш са мном да се обрачунаш.

Исидор се није покренуо. Али, сутрадан је чукао на наслоњу столице један прљави и брбљиви папагај.

Г-ђа Тромињон је на то одговорила уневши у стан једног старог, безбедног шакала, али смрдљивог до зла бога.

Али, кад се недељу дана доцније вратила са пијаче, сударила се у предсобљу са једним великим алзаским јарцем, оштрих и претећих рогова.

— Сад си услужена, драга моја женице, викнуо је победоносно Исидор.

Г-ђа Тромињон је села за свој писаћи сто.

— Шта ћеш да радиш? — питао ју је муж иронично. Хоћеш ли да поручиш једног пантера, једног тигра, или нилског коња?

— Нешто боље од свега тога, драги мој. Пишем мајци да се пресели код нас.

Тада је г. Тромињон немоћно спустио руке... Тужан и скрушен пошао је да баци свог малог Еварита међу остале златне рибице у Тијериском језеру.

Жан Боно.

На часу историје

— Шта је било непосредно после Душанове смрти?

— ...? ...? А! била је велика и свечана пратња.

Пунција: (При повратку из бање) Е, мој Бошко, прођоше лепо дани.
Умук: То је и тата синоћ казао чини кад су нас дочекали на станици.

— А гле, зар ти се жена већ вратила из бање?

— Деда, ајде причај ми неку причу.

— Какову причу?

— Па коју хоћеш. Причај ми, на пример, о некаквом дешавању, који је имао доброг деда, па га је деда сваки дан водио у биоскоп...

На суду испитивају сведока:

— У колико се саиш то догодило?

— На Ујрави фондова било је 11 и четвртина, код Пејковића 11 и 43 минута, код Сидефановића 10 и 25 минута, а на моме саиш 19 саиш.

Муж: Што си забринута?
Жена: Та Милан ми је поверио једну шајну и молио ме је да ни у коме случају не причам јулки.

Муж: Па?

Жена: Па како: па? Јулка тек што није дошла, а ја сам заборавила шта ми је Милан рекао.

Мађионичар: И сада ћу само манути руком и ове девојке ће нестати.

Један из публике: Чекајте, чекајте! Ево моја ташта!

Он: Па како ћемо да се узмемо? Моја љава је мала, ви немате мираза...

Она: Ја немам мираза, али имам изгледа да ћу га добићи...

Он: Нека болесна шешка?

Она: Не, имам лоз класне хушрије.

Илустровано Време

БРОЈ 15.

БЕОГРАД, 7. ЈУНИ 1930.

1. ГОД.

Њ. В. Краљ на аутомобилским румунско-југословенским утакмицама на Авали 2. јуна о. г. У средини румунски посланик г. Флоридор, лево г. Митилнеу, бивши министар и претседник румунског клуба

Г. Анте Тадић.

Данас је први дан Свесоколског Слета југословенских сокола.

Још почетком ове недеље Београд је оживео. Свакога дана стизали су пуни возови школске омладине и сутра ћемо имати прилике да видимо јавне вежбе, на којима ће се показати соколски систем телеснога васпитања, који је заведен по нашим средњим школама.

Али данашњи дан је још много важнији и због тога што наша омладина из свих крајева наше Отаџбине први пут заједнички излази на вежбе као једна целина. Сутра ћемо видети на окупу око тринаест хиљада наших школских омладинаца.

Омладина средњих и учитељских школа радила је за овај слет са пуно љубави и воље, јер је ово уједно и први слет школске омладине целе Југославије.

Овај школски део свесоколског слета организује Савез наставника и наставница гимнастике у вези са Савезом Сокола Краљевине Југославије.

Савез наставника и наставница гимнастике основан је на конгресу у Београду 1929. г. претседник Савеза је госп. Анте Тадић, први потпретседник је г. Ђока Илић, други потпретседник је г. Фердо Кризманић. У управи су још наставници из Београда, Панчева, Винковаца, Загреба, Љубљане и Земуна. У Савезу су учлањене три секције: Београд, чији је

претседник г. Ант. Браздил; Загреб, чији је претседник г. д-р Алфред Пихлер и Љубљана, чији је претседник госп. Иван Бејжел. Задатак Савеза је организовање слетова школске омладине, подизање угледа гимнастике и ширење смисла за физичко васпитање и старање за морално и материјално стање наставника и наставница гимнастике. У управи су г.г. Макса Фрелих, Фрања Вањек, Владислав Полшак и г-ђа Дана Илић. Заменици су г.г. Богдан Коутек, Иван Пијук и г-ђа Дана Пољшак. У надзорном одбору су: г.г. Винко Залетер, Милан Јанковић и Богдан Сперњак. Аутоматски спадају у Управу из секције Београд г.г. Антонин Браздин и Евгеније Давидов; из секције Загреб г.г. Др. Алфред Пихлер и Бранко Мудринић; из секције Љубљана г.г. Иван Бајжељ и г-ђа Ирма Бајжељ.

Програм школских дана овај је:

ЈУЧЕ 6. ЈУНА

Дошли су гости у 11 специјалних возова. У 20 часова у вече била је седница судија и судијања у учioniцама Друге мушке гимназије.

ДАНАС 7. ЈУНА

У јутро долазак гостију.

У 6 часова у јутро утакмице ученика и ученица у лакој атлетици на слетишту. За утакмице у лакој атлетици пријавило се је 616 ученика и 226 ученица. За утакмице у пливању на 50 метара пријавило се је 195 ученика и 53 ученица.

Око 11 часова пре подне, када буду утакмице на слетишту при крају појавиће се једина ђачка блех-музика гимназије из Сенте, која ће доћи да поздрави такмичаре.

У 14 часова по подне утакмице ученика и ученица у пливању од 50 метара на пливалишту „Боб-клуба“ на Сави код Шест Топа.

У 14 часова по подне одржаће се проба истим распоредом на слетишту као што ће бити и јавна вежба.

У 20 и по часова у вече одржаће се у позоришту на Врачару, Краља Милана ул. бр. 100 и у сали Сокола Ј. Милетина ул. (Друга мушка гимназија), академија са одабраним тачкама ученика и ученица. — На академији у позоришту на Врачару учествоваће музика гимназије из Сенте.

Програм из каси. Цене снижене.

У 20 часова у Народној позоришту код Кнежевог споменика свечана претстава „Дубровачка Трилогија“ од Ива Војновића.

СУТРА 8. ЈУНА.

У 9 часова пре подне сврставање у поворку у улицама Београдској, Његушевој, Крунској и Александровој. Школе ће се сврставати по одређеним бројевима, а или ће се по бановинама. Поворка ће кренути од Славије Краља Милана улицом, Терази-

Слетска значка школске омладине.

јама, Кнез Михајловом до Калимегдана. У поворци ће учествовати око 12.500 ученика и ученица постројени по 8 у врсти, тако да ће цела поворка бити дугачка 1500 мет.

ЈАВНА ВЕЖБА

Почетак у 15 и по часова по подне.

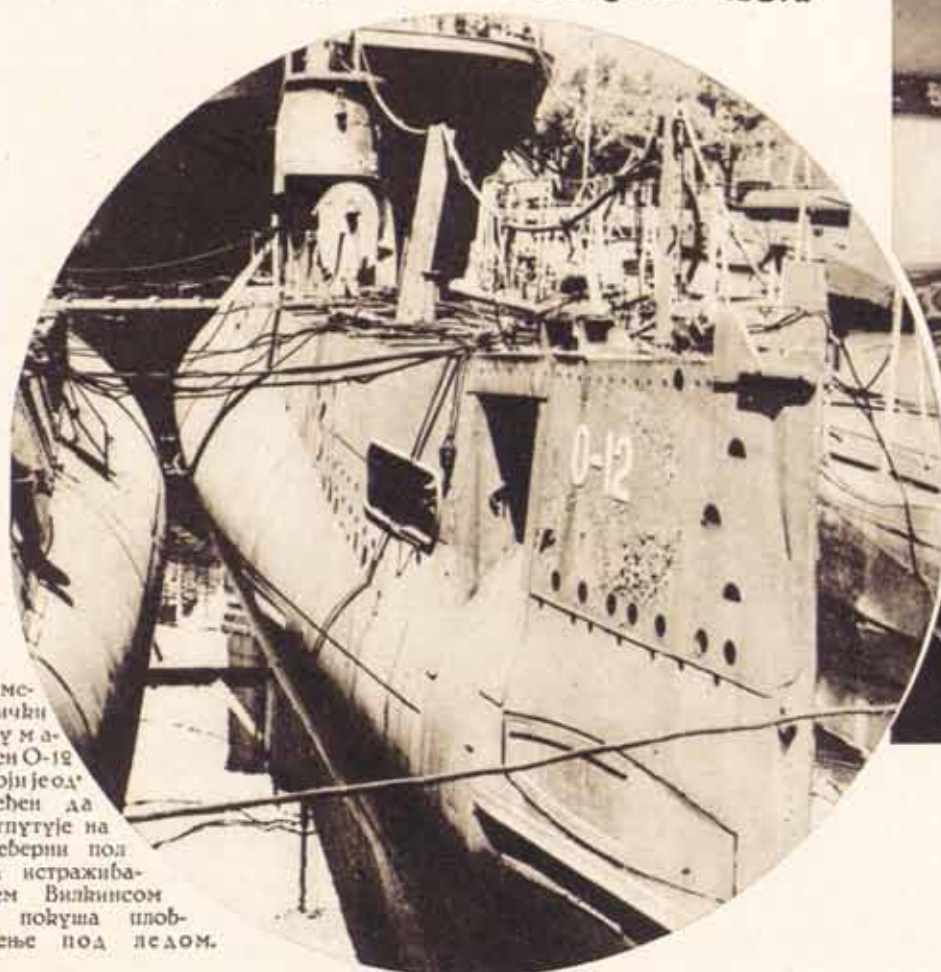
1. Просте вежбе ученика нижих разреда.
2. Различитости ученика и ученица виших разреда.
3. Скупинске вежбе Мешовите учит. школе Скопље.
4. Просте вежбе ученица нижих разреда.
5. Посебне вежбе ученика виших разреда.
6. Вежбе тракама ученица Државне руске женске гимназије.
7. Просте вежбе ученица виших разреда.
8. Гимнастичке игре ученика и ученица нижих разреда.
9. Посебне вежбе ученица виш. разреда.
10. Просте вежбе ученика виших разреда.

Г. Ђока Илић.

Са свих страна

Сумарен за северни пол

Амерички сумарен О-12 који је одређен да отпутује на Северни пол са истраживачем Вилкинсом и покуша пловење под ледом.

Снимак за време буре

Америчка крстарица »Salt Lake Сити« брзином од 21 чвора на сат, тече воду у сред буре.

Поклон Милана Папи

Град Милано поклатио је Папи један луксузан аутомобил у вредности 9.000.000 динара. У унутрашњости аутомобила има само једно седиште израђено као престо, али се то седиште може изнети и заменити са два седишта, када папа хоће да има пратиоца. Унутрашњост је израђена у венецијанском стилу 17. века. Дрво је украшено златом, сребром и слономовом пошћу.

Радиотелеграфија
с месецом

Др. Тајлор, шеф лабораторијума »Белви« у Сјед. Државама чини покушаје да дође у везу с месецом помоћу радија. Он не очекује никакав одговор, али само жели да сазна да ли атмосфера око месеца може да пропусти трансмисију за Марс.

Екскурзија Женске Учишњелске Школе у Чехословачку

Свуда кроз Чехословачку ученице су биле врло срдечно дочекиване од својих чехословачких колегиња и колега. Приређивани су лепо дочеци и многобројни банкет.

пре што је ово прва екскурзија ове врсте. Ученице су се кренуле на пут 25. априла и прошле Праг, Крагове Храдец, Брно, Беч, па су се преко Љубљане и Загреба вратиле у Београд.

После шетње по Бечу, једна група ученица одмара се.

Иницијативом гђе Катарине Пекић, професора, ученице Женске учитељске школе приредиле су научну екскурзију у Чехословачку и Аустрију, у циљу упознавања педагошког реда по чехословачким и аустријским основним школама.

Ученице са наставницама пред Студентским домом у Краговом Храдцу.

Исто је тако наше посланство у Прагу учинило све могуће, да екскурзија што више успе, тим

Група екскурзиста са вођом екскурзије г. Др. Атанасијем Поповићем, гђом Мери Леви и гђом Наталијом Пастел пред југословенским посланством у Прагу.

ФРАНЦУСКИ АВИЈАТИЧАРИ У ЗАГРЕБУ

(На слици: у првом реду у средини наш потпуковник, командант ваздухопловног пука г. Станко Брашић и француски авијатички мајор г. Бон).

Француски авијатичари из свом пропагандистичком лету стигли су прошле недеље из Дижона преко Италије у нашу земљу. После Милана и Венеције, трећи пут спустили су се у Загреб. На аеродрому у Боронгају наши су их официри срдечно дочекали. Затим су разгледали Загреб и у Градском подруму приређен им је у подне банкет, којом је приликом у овом локалу концертирала војна музика. По изласку из овог ресторана, када је требало аутомобилом да крену за Боронгај, изразили су жељу да се фотографишу за „Илустровано време.“

Из Загреба су авијатичари братске француске војске продужили лет пут Београда, Атине, Софије и Букурешта. На повратку очекује их Загреб да их још једном срдечно дочека и поздрави.

Румунско Југословенски Аутомобилски дани у Београду

Кнез и кнегиња Кантакузен с нашим послаником у Букурешту г. Бошком Чолак-Антићем.

Гђа Фрумушиано са г. Буткулеском и г. Митилнеом.

Победница на свима тркама гђа Елена Гане

Гђа Фромосеану.

Претседништво Румунског клуба са г. Чолак-Антићем.

Румунско претседништво са учесницама дамама.

Наше слике

Заштита деце у Земуњу

Под Високом Заштитом Њ. Величанства Краљице Марије, „Заштита деце“ у Земуњу прославила је 11. маја десетогодишњацу и том приликом отворила изложбу ручног рада.

Изложбу је отворио начелник Мин. трговине и индустрије г. Зуровић у присуству изасланика Њ. В. Краља пуковника г. Глипића — Мин. социјалне политике и народног здравља, саветник Церовић, начелник Метровић — председник земунске општине Др. Марковић и многе угледне личности из Земуна и Београда.

Изложба је успела изнад очекивања, а нарочито када су виђена деца која су те лепе ручне радове израдила, то су још мања деца — што је највише за похвалу сви радови израђени у народним шарама.

ЈЕДНА КУЛТУРНА „ПРОСЛАВА“ НА ЈУГУ

Г. Пихлер у Веберовом „Чаробном стрелцу“

Село Једарац на огранцима Шар-планине добило је први аутомобил. Долазак аутомобила свечано је прослављен.

У среду, 28. маја, београдско позориште дало је послератну премијеру обновљене Веберове романтичне опере, Чаробног стрелца. У режији г. Кинтла, били мајкенски декоративно по живој, убедљивој, поддировањем г. Брезовића које је ишло за темперирањем свих узбудљивих романтичних епизода у музици, са балетом гђе Полакоче, Чаробни стрелац оживео је на сцени и у музици сјајно доба Бетовенових наследица.

То бече било је пре свега бече г. Пихлера, Свек, у изврсној кондицији, владајући потпуно кроз свој темперамент романтичним епиком музике.

Слава Вазнесенске цркве и заветина Београдске Општине

Њ. С. Патријарх под небом на челу литије.

Спасов-дан, слава Вазнесенске цркве, која је уједно и заветина Београдске општине, прослављена је јуче лепше и свечаније него ранијих година. Велика литија свих цркава, која је прошла кроз главне лице прекриљене светом, опомињала је на негдашње литије у старом Београду. Спасовдан је заиста био заветина општине, јер су хиљаде побожних грађана присуствовали богослужењу и учествовали у литији.

Архијерејску службу у Вазнесенској цркви служио је пре подне Њ. С. Патријарх Варнава са епископима битољским Јосифом и мостарским Јованом, дванаест протојереја и два ђакона. При богослужењу певао је руски хор Вазнесенске цркве. Служби је присуствовало толико света, да се унутра формално гушило. Велика порта била је такође препуна грађана, који нису могли ући унутра и који су стрпљиво чекали свршетак службе и формирање литије.

По свршетку службе Његова Светост Патријарх Варнава одржао је проповед о значају дана Христовог вазнесења. Затим је истакао потребу, да будемо добри хришћани, и по имену и по делу, да се загрејемо братском љубављу без разлике на веру и народност. Сви ћемо бити сретни у великој, и моћној и благословеној држави под окриљем Њ. В. Краља. Сви треба својој земљи да служимо с искреном љубављу, а ту ћемо љубав показати у поштовању Њ. В. Краља и испуњавању својих дужности као грађани и као људи, који умеју да цене оне велике жртве принесене на олтар отаџбине.

Док је Патријарх завршавао проповед пред цркву је стигла литија из Саборне цркве, где је службу служио бачки епис-

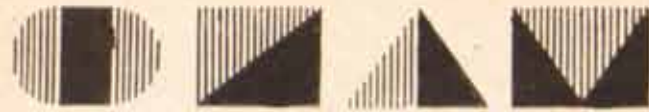
Школска деца у ловорци.

коп Иринеј са протом г. Божићем и 12 свештеника. Ова литија била је спојена са литијом из цркве Св. Марка и свештеницима из Светосавске цркве.

По изласку из цркве Њ. С. Патријарх Варнава је са епископима и свештеницима три пута обилазео око цркве, благосиљајући народ. Иза свештеника ишао је Министар правде г. др. Милан Сршкић, који је у порти сачекао крај службе. Пошто се завршио и овај обред формирала се литија.

Напред су ишени црквени барјаци из Саборне и Вазнесенске цркве, затим је ишла војна музика са четом војника, ђаци основних школа, потом монашка школа из Раковице, ђаци са рипидама у одежама. Испред неба ишли су 4 епископа у одежама, а под небом напред Њ. С. Патријарх.

Иза Њ. С. Патријарха ишао је епископ г. др. Летић и још три епископа, а за овима Министар правде г. др. Сршкић и претставник општине кмет г. Иса Протић.

У студију Метро-Голдвин Мејера стигао је недавно најславнији учитељ говора и изговора, тако да ће од сад све филмске звезде бити приморане да „под старост“ уче језик, за који су до појаве говорећег филма држале да га знају. То је доктор Марафиоти из Њујорка, који је 11 година учио у изговору многе старове Метрополитан Опере из Њујорка и проминентне концертне певаче. Њега је Метро-Голдвин ангажовао за управника свога новог одељења, у коме ће се поучавати и певачи како треба изговарати речи или певати ако се хоће да глас испадне добро у репродукцији. Господина и госпођу Марафиоти дочекали су на станици Луис Мејер, председник Метро-Голдвина, и велика делегација састављена од музичких стручњака и Марафиотових пријатеља. Међу њима су били талијански конзул Алберто Мелини, директор Лосензелске Опере А. Мерола, концертни и оперски импресарио Л. Е. Бешмер и талијански аутор и гаумац Франциско Маран. „Правилно изговарање — рекао је у разговору др. Марафиоти — исправиће многе погрешке у репродукцији којих је до данас било врло много. Тонски апарати су данас већ тако добри да могу добро снимити и репродуцирати, и зато није никако њихова кривица ако гласови не испадају тако добро увек. Разлог треба тражити у томе што гаумци не знају како да изговарају поедине речи и што немају потребне технике говора. До сад је нарочито била велика неприлика са изговором слова С, које код већине гаумаца не испада добро. Та погрешка даје се исправити културом гласа.

Како изгледа једна американска ноћна филмска реклама.

Професор Марафиоти рођен је у Италији и положио је докторат на Напуљском Универзитету. У младости је хтео да се посвети каријери оперског певача, али је по жељи родитеља морао да сврши медицину. Дошавши се посветио студирању гласа и го-

вора и пре 20 година дошао је у Америку, где је убрзо добио ангажман у Метрополитан опери. Међу уметницима врло је омиљен, а његови пријатељи били су Карузо, Шаљанин, Скоти, Гренија Мур, Гали Курнијева, Ема Калве и Тита Руфо.

Морализовање америчких филмова

Америчка влада тражила је од свих филмских предузећа да морализују своје филмове и да престану са раскалашним и аморалним филмовима. Према овом захтеву од сада ће све филмске звезде променити своје улоге.

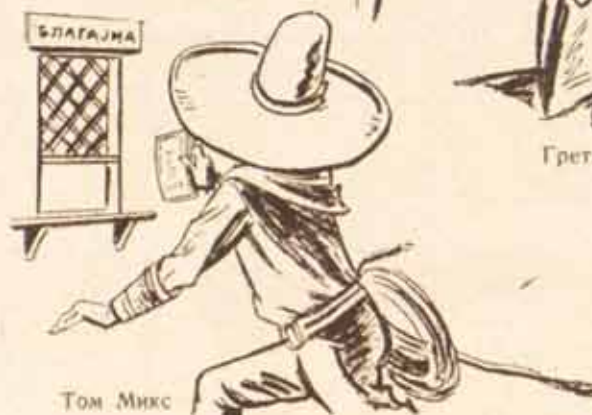
Пола Негри

Грета Гарбо

Чара Чаплин

Том Микс

Будуће „Girls“

Адолф Манжу

Спорт

Друга утакмица Хунгарија-Б.с.к. нерешена са 2:2 (2:0)

Прошле недеље је на игралишту Б.с.к. еке-првак Мађарске Хунгарија одиграла своју другу утакмицу противу домаћег првака Б.с.к. Хунгарија је у овој игри дала колосалан темпо и играла са много више амбиције и слана.

У првом полувремени, док је играла низ ветар, Хунгарија је била очигледно надмоћна, али је и Б.с.к. за то време створио неколико врло опасних ситуација пред мађарским голом, из којих су са мало среће могли резултирати голови.

На овај начин Хунгарија се вратила у Пешту са негативном голдиференцијом од 2:4 и ниједном победом. Она је првога дана, не схватајући да је београдски фудбал и данас још на висини, играла у првом полувремени доста лежерно, да би другог полувремени од одличне Југославије била избачена из концепта.

Тим Хунгарије: Ујвари, Нађ, Кочиш, Ребро, Вебер, Шебеш, Варга, Хауер, Шкварек, Хириер, Тичка.

Зато је други дан Хунгарија ушла у борбу противу Б.с.к. са очигледном решењошћу да утакмицу одлучи у своју корист. Она је чак довела за тај дан са по једним играчем у халфовима (Ребро, који је уједно био најбољи али и најгрубљи човек на терену) и у фору са полудесним Хауером.

Док њен противник, Б.с.к., хендикепирајући одсуством десног крила Тирчанића и десног бека Тошића, са релативно добром заменом у Глишовићу и слабијом у Томашевићу даје у другом полувремени игру према којој је могао однети и победу.

Из ових утакмица, које после три године претстављају једно мерење снага са најбољим фудбалерима Средње Европе излазимо непобеђени и као победници. То је несумњиво велики успех нашег спорта.

Тим Б.с.к. је: Стојановић, Томашевић, Михаиловић, Арсенијевић, Јовановић, Борђевић, Глишовић, Б. Марјановић, Н. Марјановић, Вујадиновић, Најдановић.

ТЕНИС.

Тилден, Џили Аусем победили

У финали господе и госпођа у двоје за првенство Француске дошло је до великог изненађења. Коше и Мис Бенет, који су већ три године стално побеђивали у овој партији, и који су и ове године били велики фаворити изгубили су доста лако у финали против Тилдена и симпатичне младе Немце Џили Аусем. Ово је уједно и прва победа Тилдена у миксту у Европи.

Момент са утакмице: први гол за Б.с.к.

Коњске трке од прошле недеље

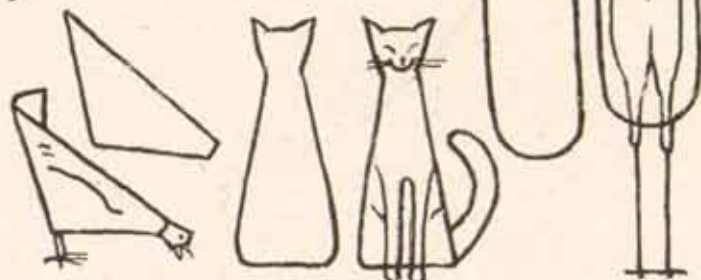
Драгана, својина Ракана Смиљанића, победник у трци грла одгајивача са села и полукрвних (Јахач: Сабо).

Нама није врућина! Ми смо на мору.

За децу

За мале цртице

МИШКО И ЧАРОВНА ЗВИЖДАЉКА

Нова Мишкова доживљаја

Чудна капица у трави.

Једне суботе после подне, кад није било школе, диже се Међедовић Мишко у поље, у шетњу. У један мах примети он код једног бунара нешто шарено и много сјајно. Пође тамо да види шта је. Кад тамо, а то беше једна чудновата капа-шиљкара, са звонцетом на врху место кићанке.

Зачуди се Мишко чија би то капа могла бити, и како је доспела код овог бунара? И таман се он саже да је дохвати из траве, кад зачу где неко жално цвили.

„Охо, шта је ово?“ помисли он. Учини му се баш као да тај глас испод земље долази.

Он стаде па послуша. Опет нешто отуд цвили. Помисли млади Међедовић:

„То мора да је неко у бунар упао“, — па пожури брже ка студенцу да види.

доле — до оног јадника што тамо хоће да се удави.

3

Кога је Мишко извукао из бунара.

„Вуци!“ чује Мишко где му неко одоздо довикује.

Он се одмах даде на посао, поче обртати бунарско вратило, радознао шта ли ће отуд извући?

Назад се указа, грчевито стиснут уз конопца, један чудан човечуљак, који му довикује:

„Држи то чврсто још мало, да скочим ту на бунарску ограду!“

4

Човечуљак прича откуд он у бунару.

Искочи ти наш тај мали бата на бунарску ограду. Свега ако је био два педља велик, а на њему одело какво нико никад видео није: пола мрхо, пола жуто.

Загледа се у њега Мишко, и запрепаштен и радознао. А онај пашишврк му рече: „Бог ти платио што си ми дошао у помоћ — јер није мени лако било на оној хладној цвототи доле у студенцу.“

„А како си доспео ти у бунар?“ запита га Мишко.

„А ево како. Ја сам ту лежао у трави, мислио мисли свакојаке, кад се спусти на мене из облака крилата змијурина Раждаја, па хтеде да ме прождере. Ја скочих на бунарску ограду, а она за мном, поче да сикће и да палаца својом отровном језичином, и ја, у оном страху, падох са оgrade у дубоку бунарину.“

„Студенац се био скоро пресушио, иначе бих се ја досад морао удавити. А ту и теб. Бог нанесе те ме, хвала ти, извуче горе.“

5

Мали човек поклања Мишку чаровну звиждаљку.

Сад човечуљак скочи код Мишка.

„Имам ја једну дивну скупочену ствар“, рече он. „Њу љу да ти поклониш што си ме данас спасао.“

Па извади из недара малу звиждаљку, сву од чистог сребра и даде је Мишку.

2

Глас из бунара.

Мишко се надвири преко бунарске оgrade па се добро загледа у дубину.

Он викну: „Е-еј, је л' то неко упао тамо?“ — Одмах му се неко одазва: „У помоћ, у помоћ! Ох, ко си, да си, молим те, спусти овамо доле тај бунарски конопца. Изнемогао сам овде — хоћу да се смрзнем!“

Мишко одмах приђе бунарском вратилу, на ком је висио конопца, узе за обрталку да учини што га је онај из бунара молио.

Он је знао да он сад треба да одврће вратило па ће се конопца спустити чак до

„Сагни главу ниже, да ти кажем шта ти све може ова звиждаљка учинити и како да је употребиш, кад се у невољи нађеш.“

Мишко се саже према патуљку, а овај му нешто много шапуташе на уво, али врло полако, као да се бојао да ни трава не чује што он Мишку казује.

Патуљак исприча на уво маломе меди тајну чаробде звиждаљке, и рече му да ће му она три чуда начинити и у свакој невољи му помоћи...

6

Чонечуљак дохвати из траве своју кину.

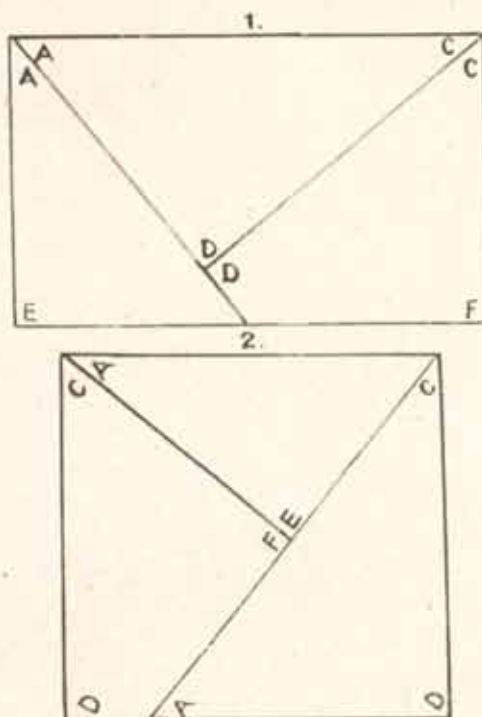
Решање нобе скрибалице из бр. 13

У причици поред газеле крију се ове животиње: пас, слон, зебра, алигатор, тигар и лав.

Глава од шифара.

Како да претворите правоугаоник у квадрат са два реза маказама

Обележите горња темена једног правоугаоника са А и С. Повуците сад из темена А једну линију произвољно на страну EF па из темена С нормалу на ту линију (слика 1). Тиме сте добили линије помоћу којих можете сад правоугаоник да расечете на три дела са два реза маказа па онда из тих делова да саставите квадрат. (Слика 2.)

Света и трумбета

Једна пушта жеља обузела Свету да добије динар и купи трумбету. Кући је и плаћо, наизад динар скрпи, па отрча баби и трумбету купи.

И врати се кући па поче да дуба. Трешти цела кућа, да те бог сачува. Киралија Миша хтеде да полуди И стаде за трубу наре да му нуди.

Света узе банку, оде преко пута. И врати се одмах, после пет минута. Са још пет трубаца што на путу нађе, па поче да дуба, да те муба снабе!

Киралија Миша у чуду се снабе. Побеже од Свете из куће набе. А нибо срећнији нет што је наш Света! Има пет динара и свих пет трумбета.

Скривалица

Бабо, где је моје теле?

Модерне

Опет костими за купање

Г-ца Жана Драмонд изабрана је у Њу-Јорку, од стране њујоршких и париских кројача као најлепши и најсавршенији модел у Америци.

И поред свих тенденција и тежњи да даме при купању буду што више обучене, костими уз тело ипак ће остати у моди, јер баш сад, пред саму сезону купања почињу нагло тући све остале комбинације и покушаје. Најзад, зашто да се дамама у води и на сунцу ускрати она слобода кретања која је неопходно потребна: иначе, шта ће у води и шта ће на сунцу?

Један костим за купање и плажу по моделу париске куће Тошман. Црвени жерсе са тракама од белог жерсе-а.

Париска фирма Бекер дала је овај тип костима: бродирани жерсе са одговарајућом капом.

Ручак Сипријена Флашара

Изабавши из казненог завода, где је провео две године, Сиприен Флашар био је сасвим збуњен. Пошто човек проведе толико месеци на одмору, тешко се навикава на париски живот. Флашар је узалуд тражио неки посао. Његови бивши другови из доповеске дружине били су растурени. Према томе, било је немогуће вастпоставити старе пословне везе.

Очајан, Сиприен је решио да живи поштеним животом. И постао је продавац вечерњих новина. Али, сезона је била рђава: ни једно сензационално суђење, никаква катастрофа, ни један злочин у отменним круговима, који би могао освојити љубопитивост публике. Као почетник у послу, Сиприен није успео да нађе ни неколико муштерија.

Убрзо је пао у крајњу беду. Како да изађе из те жалосне ситуације? Да се врати у хапс? Очигледно, то је био једини излаз. Тамо ће бар добити стан, храну, рђаву храну. И Сиприен се сећао меланхоличног пасуља, главног јела у јеловницима хапсанских куја. А ко зна колико ће месеци још морати да једе тај пасуљ, ако пусти да га понова улове!

Кад би бар могао, пре него што се тамо врати, да приреди себи једно мало задовољство, једну добру вечеру, на пример! Тако би бар понео једну лепу успомену, која би га тешила у ћелији. Али, где да оде без пара и са тако бедним оделом? Сиприен Флашар апсолутно није могао да реши то питање. Лутајући стигао је у квартал Парка Монсевр. Наслонио се на капију једне куће у улици Прони, а у његовом мозгу ређале су се тужне мисли.

Па ипак, у време цветња његових послова, измислио је толико одважних трикова. Зар је сада изгубио своју фантазију? Изненада, протрљао је чело. Да, синула му је добра идеја!

Пролазио је један такси. Зауставио га је: — Хоћете ли да зарадите сто франака? — упитао је шофера.

Овај га је погледао изненађено: муштерија му није улежала много поверења. Његове расходоване ципеле, поцепане панталоне, кошуља без крагне, излизан капут, масан и прашњав шешир, бесумње нису претстављали спољашност центлмена, који просипа бакшише.

Али, Флашар је продужио достојанственим тоном:

— Овакав какав сам, ја сам у ствари граф од Нефштатона. Опкладао сам се да ћу у овом оделу отићи на вечеру у један луксузни ресторан. Ако добијем опкладу, сто франака дајем вама. Пристајете ли?

— Још како, одговорио је шофер, који се сада, већ уверен, радовао толико богатом бакшишу. Имали сте дивну идеју. Где хоћете да вас возим?

— Где ви хоћете... Само да је ресторан у моди.

— Да вас одвезем код Лакура, на тргу Вандом?

— Добро, нека буде Лакур, одговорио је хладно Флашар.

И попео се у аутомобил. За неколико минута стигли су пред ресторан.

— Дозволите да уђем први, рече му шофер. Позваћу г. Доминика, газду. Ја ћу да припремим ствар.

Г. Доминик, сазнавши у чему је ствар, закључио је, да је то веома zgodно. Он је служио у своје време као директор у Мезон Доре и гајио је дивљиве успомене на време другог царства, једини режим под којим су господа умела да се забављају. Спустио је десет франака у шоферов длан, што је имао добру идеју да му до-

веде једног центлмена, који је тако духовито продужавао традицију великог доба, и пожурио се да га дочека.

— Потсећа ме на милорда Артомипа узвикнуо је, спазивши га.

Затим, услужном љубазношћу, позвао га је да пође са њим.

Тог дана било је у салону ресторана неколико отмених гостију: два фабриканта аутомобила, једна позната глумица, један авијатичар, мали Велтман, посредник који је улазио у све велике послове и велики војвода Брунзла.

Све те госте г. Доминик је већ поверљиво обавестио. Улазак Сипријена Флашара направио је велики ефекат.

— Умео је да крену своју личност савршено, рече глумица.

— Ово је потпуно у париском духу, изјавио је велики војвода и прснуо у звонак смех.

Авијатичар је био расејан: комбинирао је у глави апарат, са којим је требао да покуша лет преко Океана.

Мали Велтман био је позвао једног капиталисту из провинције, кога је хтео да изненади својим везама са великим личностима, пре него што му вешто извуче новац за командитно друштво.

— Да ли познајете оног оригиналног човека? — упитао је капиталиста, показујући тобожњег графа.

— Одлично, одговорио је Велтман.

И, да би убедио своју будућу жртву, почео је да се смеши пријатељски Флашару, који је седео за оближњим столом, а Флашар је на то незграпно одговарао.

Јадни Флашар нашао се заиста у чудној ситуацији: директор и шеф кујне, поред г. Доминика, стајали су пред њим и чекали наређења. Али јадни Флашар није успевао да одгонетне јеловник, који су му поднели: сви кујински називи, које је читао, били су за њега прави јероглифи. Да се не би осрамотио, поручио је једну салату од духа и, напирка, шта је изазвало велики смех међу присутнима. Сви су закључили да одлично игра своју улогу и г. Доминик га је упоредио са Нестором Рокпланом.

Окружен овим одјеком, али сумњајући да ће умети да изабере нешто паметно, он је почео да поручује редом сва јела на јеловнику. И продужио је да једе и да пије неуморно, не дижући више главу. Сви су си дивили његовом снажном апетиту и таленту, којим је успевао да се тако рђаво понаша за столом.

Кад је најзад завршио ручак, поручио је кафу, истом више чашица ликера и попушио више цигарета.

— Рачун!... — викнуо је директору, одунавши му облак дима у лице.

— Рачун!... Ово је невероватно смешно!... узвикнуо је велики војвода.

Донели су му рачун на једном тањиру. Он га је погледао небрижљиво. Износио је 175 франака.

Замолнио је да дозову газду. Кад је г. Доминик дошао, изјавио му је:

— Сада драги господине, казаћу вам једну лепу ствар. Нисам граф. Никада се нисам ни у шта кладао. Зовем се Сиприен Флашар. Изашао сам пре неколико дана из хапса и немам ни паре. Одведите ме до најближег полицијског комесаријата.

— Ох, ово је врхунац духовитости!... узвикнуо је смејући се г. Доминик, тврдећи да господин граф има дух Орелиена Шола.

Али, поновно и непопустљиво уверавање Сипријена Флашара, који је био бесан што му не верују, збуњило је најзад газду. Замолнио је господина графа да не тера даље са шалом. А пошто је господин гроф упорно тврдио да је рекао истину, г. До-

миник је погледао у великог војводу. Овај се није више смејао. Очигледно је мислио на нихилисте. Г. Доминик се решио да позове жандарма. Тада, десило се нешто неочекивано.

Оном малом Велтману учинила се ово zgodна прилика да покаже свом провинцијалцу какве односе он подржава са члановима париске аристократије.

Велтман рече: Ја сам тај с ким се гроф опкладао. Ја ћу да исплатим рачун... До виђења, драги пријатељу, у клубу... додао је затим, ударивши Сипријена по рамену, који је изашао испраћен све до излаза од целокупне послуге Лакура.

Неколико дана доцније, да би га ухапсили, Сиприен је морао да украде један хлебца од два франка.

Габриел Тимори.

СНОЊ У АТМСИНУ

Роман

Пол Зиберер

Тони Мур, члан аустријске делегације на Конференцији Мира у Паризу 1919. године, изгубио је у рату све. У једном тренутку била Мур бежи у Париз.

Путајући напун члудим случајем у њуу руског избеглице Николaja Меликоба, кога је нешто убио неколико минута пре тога. Госпођа Меликоба одбела га је својом кћери Татјани.

Мела Рускиња имала је исте очи, као нештоа покојна жена. Од тога тренутка није више имао мира.

Мур је био противан браћу Татјане и кнеза Родине који је баш тих дана испросио. Мур се уверио да постоји тајна љубав између Татјане и невога непознатог лица. У тренутку потписа уговора, један странац, Педро Гланор, непа алта узима на руке Татјану и бежи с њоме. Украни су се на брод за Америку и нештоа часа отпубави у Њу-Йорку.

Гланор је имао велике пословне везе и заклучио уговоре о петролеумским изворима. Татјани је често падало тешко што се Гланор више занима пословима него њоме.

После бегства Татјане живот Муров саебим се изменио. Он је патио и гледао да сазиа нешт адресу. Убину Меликоба био је пронађен. То је био Халиф-беј, секретар месопотамске делегације и пријатељ Муров. Учинио је све могуће да пронађе Татјану, која је већ почела бити несрећна услед суфине пословног држања Педро Гланора. Велика борба око освајања петролеумских извора у Баку довела је у везу и Меликоба са експлоататорима. Нахекда Меликоба гледа да избаче што веће користи. Она се удаје за неца Каталина, сина небадних Мурових шефера.

15

Међутим, она није била у стању да спречи разна фантастична препричавања о разлозима који су је натерали да промени своје порекло; неки су говорили да је краљевске крви, да је род царској породици и да је широка мора нису довољно штитила цртив могућих атентата.

Новине дознадоше за ове приче; о Педро Гланору писале су да је смели витез који је штитио своју драгу против свих несрећа и да је најзад успео да јој освоји срце и руку. Публиковали су романтични доживљај у облику приче. Кад су га питали, Педро је немарно одговарао тако да се могло разумети и као порицање, и као потврда. У осталом, Татјанино ћутање појачавало је мишљења која су претпостављала да је њен ранији живот био трагичан.

Сада јој је била најбоља пријатељица г-ђа Кингслеј, која се, од оне вечери из Опере, трудила да задобије њено поверење. Естела је приредила три пута једно за другим концерте које је свирао шпански виртоуз, и одмах би отпустила музичара чим би приметила да је Татјана равнодушно слушала како очајни несрећни музичар свира.

Естела је удесила да буде позвана код Дајтонових у исто време кад и Татјана, и кад су се њихови мужевни вратили у Њу-Йорк, г-ђа Кингслеј одвела је г-ђу Гланор на своје лично добро у близини Тукседо Парка. С јесени, водила је код своје кројачице „код плавог камена“, где је уживала велико поштовање главне продавачице г-це Мод. Претставила је своју нову пријатељицу својим познаницима и нигде није ишла ако не би била сигурна да ће и њу тамо наћи. Приређивала је у њеној част седељке уз коктел и знала је увек у ком се крају приказују последњи изуми кинематографских звезда, чија екскентричност као да је неко време занимала Татјану. После неколико месеца успела је да приме странкињу у Воман Клуб, привилегију за којом су друге жуделе већ више година. Тако су се њих две три пута дневно налазиле и увек би Естела Татјану са много осећања љубила, као каква сентиментална гимназијалка.

— Зашто ми нисте сестра? уздисала је она.

Што је више Татјана бивала повучена, у толико се више Естела одушевљавала. Што се тиче Жане Делаби довољно је било г-ђи Кингслеј неколико саркастичних речи да се она дефинитивно удаљи.

Са нарочитом радошћу пратила је Естела Татјану у отмене салоне за играње, где су их Гланор и Кингслеј чекали, с флашом шампањца вешто скривеном. За све време, Педро је играо са Татјаном; када би седали за сто да се мало освеже, Естела би их куражила да се понова врате игри.

— Толико волим да вас гледам кад играете, вас двоје!

— Требало би с њоме да играш једно вече, рече Татјана Педроу.

— Зашто?

Овај груб и скоро претећи одговор збуни Татјану; њена рука, као каква накит на рамену Педровом, паде некретна.

— Уморна сам, рече она седајући.

Тада се Педро дубоко поклонил пред Естелом и позва је да игра. Татјана оста сама са Харолдом. Он се мало збунио и отворивши уста видели су му се златни зуби. Већ одавно, вребао је тако zgodну прилику. Харолд Кингслеј, који је сматран у Вал Стриту као опасни такмац, био је крај Татјане збуњен скоро неискусан. Нервозно је миловао прамен њене лепе косе и тепао је:

— Не одбацујте ме, драга! Сличан тренутак неће скоро доћи. Дајте ми вашу руку!

Татјана га је гледала, престрашена. Није више видела г. Кингслеја; некадашња „воштана лутка“ седела је крај ње и говорила јој:

— Поверите ми се! Други су груби. Ви бисте заповедали. Ја, ја знам да слушам!

Татјана даде знак Естели, Педро је лагано и свечано доведе.

— Моја главобоља постаје несносна. Г. Кингслеј ми саветује да се вратимо.

Сутра дан ујутру, у суботу, Естела, врло узбуђена, тражила је телефоном Татјану:

— Да ли знате да је Педро отпутовао у Албани са Гладис, ћерком Арчибалда Дајтона?

Татјана одговори да је Гладис још рано дошла по Педро и својим аутомобилом одвезла га да проведе недељу у пољу. Г. Дајтон га је очекивао због једног посла.

Два часа доцније, Естела дође у хотел, и сва уплакана, баши се у наручје својој пријатељици.

— Сирото моје дете, како вас волим, ја делим с вама вашу тугу!

— Седите, молим вас! молила је Татјана.

— Заиста, мила, ваша ме мирноћа узнемирује.

Естела седе и с марамицом од чипака брисала је сузе. Зар Татјана није приметила начин живота ове Гладис? Без сумње, једна од оних ултра модерних девојака, којима је све дозвољено. Звали су је „Вамп“ скраћеница од вампир. И најобзиривији људи губили су главу поред ње. Њен излет аутомобилом постао је славан. Зар је Татјана била једина која на балу код Дајтонових није приметила да је Педро четири пута са Гладис нестајао да би са брзином од сто километара на час уживао меке зраке месеца?

Естела је толико јецала да је Татјана с муком једва успела да је мало стиша.

Петнаест дана доцније читала је у новинама какве је испале Педро право на једном балу приређеном у сарху милосрђа; давана је томбола, којом је управљала Булија Сандерини, и то је била највећа атракција. Само је један број добијао, и он је давао право на један пољубац код славне уметнице. Тек што су почели продају срећака, Педро Гланор, који се пробио кроз гомилу света, тражио је да их све купи. Помислили су да је шала, али већ је Педро све срећке стрпао у џепове у пружио један чек Булији.

— Ви сте се преварили! муцала је уметница спазивши шифру.

И, поклонивши се, он се изгуби.

Много су препричавали доживљај, преувеличавали су кратку измену речи и претеривали су суму коју је Педро дао за добра дела Булије Сандерини. Колико је његово богатство, кад је могао толику суму да одвоји за једну фантастичну жељу и, најзад, коју није искористио. Ово понашање, које је свет сматрао за витештво и добротворство, повећало је веру у Педро Гланора. Једино је Татјана погађала, читајући новине, ужасну увреду која је нанета уметници.

Она је успут купила једне новине и читала је уводни чланак у будоару који је био уз нови салон, који је Педро изнајмио да би повећао њихов стан. Овај будоар имао је засебан улаз и послуга није приметила кад је млада жена ушла. Она с почетка није примећивала да се у оближњој соби води разговор; тек кад је завршила читање она примети да се двоје јако препиру.

— Татјана треба да се врати за који час, говорио је Педро. Може чути наше објашњавање, зидови су од папира, а дирекција хотела је строга. Не желим скандала.

— Шта ме се тиче скандала! дочека заљубљени глас Естелин. Мој је живот сломен. Али зашто да ти о томе говорим? Ти ниси човек, ти си само машина. Ти немаш срца, ти си неосетљив за све. Ти желиш да ме мучиш, да ме понизиш, да се, убијем од срама!... Још данас, тражићу развод брака. Хоћу да живим само с тобом.

— Само једну реч Харолду и ти ме више нећеш никад видети, рече Педро отсечним гласом. Непотребно је да покушаваш да ме умилостивиш; треба да знаш да се ја не покоравам претњама.

— Да, знам, уздисала је Естела. Ти си господар, ја ћу те слушати; али не ускраћуј ми да те могу видети; затим, глас Педров вишао је:

— Можда! говорио је. Али, данас, одлази!

Ове су речи пале као неповратима заповест. Чуло се како се врата отворише и затворише нагло.

За дуго времена, Татјана је ћутала; мислила је колико су увређене Булија Сандерини, млада Гладис, сећала се њеног чудног надимка „Вамп“: сирота Гладис! Каква је горка обмана кад се зажели љубав срца једног Педро Гланора! Сажаљење које је Татјана осећала према осталим преваренима, увређенима и напуштенима женама, чинило је да и сама себе жали. Дигнуте главе она уђе у суседну собу где је Педро љутито ходао и звиждукао једну црначку песму.

— Чула сам твој разговор са Естелом, рече она. Била сам у будоару.

— Врло добро! узвикну он. Боље нисам желео. Тако, сад си убеђена, надам се! Зар је нисам најурио, А? Зар ми није говорила о разводу брака? Каква глупост... Најзад, она се више неће вратити.

Изгледао је врло расположен и поче понова звиждукати. Татјана се сети да јој је Естела једном казала да је воли као сестру. Сирота Естела! Сирота моја сестра.

— Тако је то! заврши Педро ударајући руком. Више ми не треба Харолд Кингслеј, можда ће бити добро да га у будуће избегавам. Он је једна полувредност, како у пословима тако и у друштву.

— Али, шта ти је? упита Татјана, коју је мучила ова нагла промена.

— Шта ми је? одговори он. Врло просто, достигао сам свој циљ, — циљ привремен, у најмању руку!

Осећала је у Педровим речима ону исту жестину коју је први пут приметила на броду, и знак, и овога пута, да треба од ње да се одвоји. Али, Татјана се бранила, достојанствено, није попустила. Педро се правнио да не примећује.

— Његово Височанство Тома Гринвуд из Глазгова дошао је, говорио је, све више радостан. Ти знаш да име не игра велику улогу у пословима; у ствари, он и нема имена, или боље, он не допушта да се изговара. Укратко, заузео је свој престо: битка је добивена; он долази да диктира мир. Али битку, ја сам добио.

Педро је претеривао; никада га Татјана није таквог видела.

— Све ћеш знати, сада, све! Његово излагање личило је на провалу облака: имао је свега две стотине долара кад су приспели; то је једва било довољно да плати прву недељу у хотелу; остао је дужан за другу и трећу. Затим, имао је среће. Служећи се вештим посредницима, купио је условне уговоре, да би их сутра дан продао и куповао друге; добио је да истражује рудна поља, са роком док не нађе руду. Тек су јуче закључили посао са американским капиталом; само су у Њу-Јорку пласирали хиљаде акција. Више ни један противник не може му отети плод његових напора.

И против своје упорности, Татјана је осећала, по Педровим речима, да попушта. Зар ће још једном да постане омађијана.

— Ми смо богати, Татјана, продужи Педро, а жетва је тек почела!

— Богати, зар богати! како би желела да сазна право значење ових речи. Други ти дају новац, а какво је твоје занимање?

Овога тренутка Педро јој је био тако далеко да се не би изненадила кад би одговорио: „Удружио сам се са ђаволом!“ Но, он мирно рече:

— Зацело, ставити четири прста и палач за појас када пада киша увек не успева; треба да се чује звук сопственог капита.

После малог одмора, он настави:

— На срећу, имао сам концесије у близини Каспијског и Црног Мора, које ће понова постати наше, ако, под условом, овај враголан Голосчоков, одржи реч.

Татјана се сети ранијих веза:

— Грозни и Баку! викала је са ужасом. Мирис нафте који је пратио у детињству и младости поново је осваја. Како су се сви сустизали и потчињавали тајанственим наређењима г. Гринвуда из Глазгова, који, можда, није постојао!

„Сироти мој стари бунар Николај“ мислила је Татјана; но, она гласно рече:

— Имања мога оца су била у Грозном и Баку.

Никада није тако осећала да је ћерка Николаја Меликова; чинило јој се да треба да га брани, њега и његова добра.

— Зар ти ниси његова наследница? објаснио јој је Педро. Истину Голосчоков ми је тражио твој потпис; али то је била најобичнија формалност. Благодарехи твојим правима ми смо се овако високо дигли. Јеси ли срећна, Татјана?

Стајала је пред њим, бледа као мртвац. Тако, дакле, овај је човек убио њеног оца не њој за љубав, ох! не, ни да испуни виша наређења: он је то учинио из жеље за богатством. То јој је била прва мисао, али, одмах затим, њој се разведри. Гризла је са-

Можда, говорио је, али данас одлази!

вест што је и сама згрешила. Чак се и заљубила у Педро. Ако је заиста извршио таква злочина, може бити осуђен на испаштање, можда заслужије сажаљење и опроштај. Али његово дело, које је стварно учинио, било је ужасно гнусно. Ни један већи разлог: ни љубав, ни мржња.

Његов је интерес тражио и Педро се није устручавао да украде Татјану, да би је имао као таоца. Још из раније је смислио и најмањи детаљ свога предузећа; нежности према Естели, удварања младој Гладис били су као мало цемента за камење његове зграде. Фабрична милостиња коју је дао Булији Сандерини служила је као фанфара на тржишту: код њега, све је рачун.

Татјана је стајала пред њим, бледа као мртвац, он то није примећивао. Он је викао:

— Свет је наш!

Стигла је до врата. Речи Педрове још су увек одјекивале у ушима, она је, међутим, пакovala куфере.

Сада, ишла је сама улицама Њу-Јорка, и не знајући где. Између недогледних редова кућа поређаних као звонаре, осећала се као у дну понора, као животиња, која је осуше-на да вечито броји спратове: тридесет два, педесет, десет хиљада... Никад није могла

да погоди тачну цифру. Сви око ње били су као необашњиви метеж испуњен цифрама, између којих је седео на велелепном престо-љу г. Гринвуд из Глазгова.

Ишла је... ишла је ни сама није знала куда, без циља: бежала је испред своје срамоте...

VII

Збрка језика

Мур је примио једно писмо чија га садржина јако чудила: Надежда Сергијевна јављала је да има намеру да се преуда. „И ако ће вам у будуће моја судбина бити равнодушна, писала је она, ипак треба да сазнате за боље перспективе које изгледа да ми се пружају. И, даље:“ У овој самоћи почела сам венути, њу ми је наметнуо трагичан крај Николаја Меликова и суровост моје незахвалне ћерке.“ Затим је следовао читав низ излива осећања: она је Муру захваљивала што је наша свога вереника. Ипак је писала да предвиђа да јој удаја неће пружити потпуну срећу. На крају писма казала је име свога будућег мужа: Ханс Катлајн. Одвојено је писала ову реченицу: „Љубав не зна за закон,“ затим, под пост скриптом: „Зашто сте ме заборавили?“

Мур је добио више обавештења о овој чудној удаји код г-ђе од Ајгаладе.

— Знате ли, рече домаћин Муру, мало познајем који долазе у „Музеј“ моје жене, изузев вас, драги господине, јер сте ви простосрдични, не тражите од мене да знам многе језике, нити пак да сам нарочито духовит. Али, ја ни мало не схваћам ове друге; нисам дете, дете мога века, као што се то некада говорило; уосталом, сада векови трају само две године. Каква збрка, код данашњих савременика! Још од Вавилонске Куле ништа слично није постојало! Удовица оног православца Николаја Меликова удаје се за једног ратног богаташа и то странца, дошао не зна се одакле и петнаест година је млађи од ње. Што се мене тиче, остаје ми још једини спас: да се што пре са својим верним псом повучем у Ардемске шуме. Хвала Богу, пси још увек разумеју француски.

Мур је такође од грофа сазнао да је процес против принца Родине пријатељски завршен. Надежда Сергијевна је добила једну вилу у Ници и извесну оштету. Успела је да унесе толику збрку у послове, да толико изопачи улоге, да се најзад принц питао да није он проузроковац скандала.

— Тако је некадашња ташта, сада вереница, себи обезбедила леп мираз, заврши г. од Ајгаладе, а да се и не говори о концесијама које ће срећни муж, без сумње, ускоро пронаћи. Све се развија што може бити боље.

Уосталом није се само у „Музеј“ говорило о удаји Надежде Сергијевне. Још један догађај из друштва допуштао је грофу да се разбацује својим песничким одушевљењем. Тек што су Надежда и њен нови господар отишли у Ницу на своје тако господарски уређено добро, а Принц Родина је објавио да се жени са једном госпођицом од Вијлена.

Маргарита од Вијлена била је ратно сироче, ћерка једног официра, који је погинуо у рату.

(Наставиће се.)

Грчки привредници у Београду

Група гостију пред Паласом.

Привредници из Солуна посетили су прошле недеље нашу престоницу. Београд их је срдечно дочекао и тиме и овога пута манифестовао грчко-југословенско пријатељство.

С гостима је дошао и секретар наше трговачке коморе г. Драган Михајловић и наш ген. конзул г. Којић.

Међу гостима се налазе г. г. Никола Манос, председник солунске општине, Маврокордато, председник грчко-југословенске лиге, Зарифис, народни посланик, др. Цицунадис ректор универзитета и др.

Гостима је приређено неколико банкета, на којима је одржано много топлих и пријатељских здравља и с једне и с друге стране.

Првога дана бављења извршен је помен на гробу Риге од Фере, где је поред наших свештеника чинодејствовао и г. Геннадис солунски митрополит.

Гости су исто тако посетили гроб Незнаог јунака на Авали, где је г. Манос положио венца.

г. Маврокордато, Манос и г. Којић

Г. Манос полаже венац на гроб Незнаог јунака на Авали.

НАШ ДОМ ЈЕЛОВНИК

За надућу недељу

*Овај јеловник одмен је за грађанску
кућу за четири особе нормалног из-
ишња. Необичнија јела описана су.*

НЕДЕЉА

РУЧАК: Супа од бораније с вајнаком.
Поховани пилити, таратор салата.
Штрудла с бишњама.

ВЕЧЕРА: Пилећа чорба од ситнежи.
Спањак с филоганим палачинкама.
Салата.
Јагоде.

ПОНЕДЕЉАК

РУЧАК: Крофети од телећег меса.
Телеће печење с грашком на бутеру и
и прженим кромпирчићима.
Шинтоди с јагодама. (б. бр. 14, недеља)

ВЕЧЕРА: Чорба од телећих костију.
Хладно телеће печење с руском салатом.
Трешње.

УТОРАК

РУЧАК: Парадајз-чорба.
Јагњетин перкелт.
Воће.

ВЕЧЕРА: Боранија на бутеру у рерни.
Телеће ноге с реном.

СРЕДА

РУЧАК: Чорба од кроштира.
Сарма од зеља.
Воће.

ВЕЧЕРА: Шпаргле на бутеру.
Сарма од подне.
Воће.

ЧЕТВРТАК

РУЧАК: Чорба од тиквица.
Телеће печење са салатом.
Погачице с чварцима.

ВЕЧЕРА: Поховани модри патлиџани, са сосом од
парадајза.
Хладна телетина са салатом.
Воће.

ПЕТАК

РУЧАК: Пасуљ с фашираним шинцлама, салата.
Сир.
Воће.

ВЕЧЕРА: Чорба од хуфтета.
Резанци са сиром у рерни.
Воће.

СУБОТА

РУЧАК: Грашак са јагњетином.
Флеклице са шунком.

ВЕЧЕРА: Јаја у беломе сосу (види бр. 1, недеља)
Похована јагњетина са салатом.

Узроци запаљења слепог црева

Обично се сматра да се запаљење слепог црева изазива присуством каквог страног предмета у слепом цреву. Међутим г. Шенеберг је прикупио једну замашну статистику разних случајева запаљења слепог црева, и од 1076 извршених операција свега је у 235 случаја нађено неко страног тело. По тој се статистици види да се страни предмети не могу узимати као разлог запаљењу слепог црева. Присуство тих предмета може само евентуално да фаворизира развијање запаљења, и да учини опаснијим те случајеве, јер је код перфорације проваљеног слепог црева у 25,3 од сто случајева констатовано присуство каквог страног предмета.

Соба са становање, по нацрту Штирхофа, Нирнберг.

ПРАВИ ПУТ КОЈИ ВОДИ ОЗДРАВЉЕЊУ ЖИВАЦА

Болесни, исцрпљени
живци огорчавају жи-
вот, проузрокују
много патње, као:
пробадање, тешке бо-
лобе, несвестицу, о-
сећај страха, шум у
ушима, поремећење
варења, несаницу, гу-
битак боље за радом
и друге зле појаве.

Моја поучна рас-
права, која је баш
изашла, показује Вам
прави пут, како ће-
те се

**ОСЛОБОДИТИ
СВИХ ОБИХ
БОЛОБА.**

У њој су описани
узроци, постанак и
лечење живчаних бо-
лоба по дугогодиш-
њим искуствима.

Ово јеванђеље здравља шаљем свакоме

БЕСПЛАТНО

ако га затражи на доњу адресу.

Хиљаде захвалница потврђују једини успех неуморног сабесног истра-
живачког рада за добро болесног човечанства. Ко припада великој чети жив-
чано болесних и ко од обих многобројних појава болује мора да набади моју
књижицу утехе!

Осведочите се сами

да Вам ништа неистинито не обећавам, јер одмах шаљем свакоме ко ми пише,
потпуно **БЕСПЛАТНО** и франко ову поучну расправу. Доста је једна до-
писница на: **Ernest Pasternack, Berlin S. O. Michael-
kirchplatz Nr. 13. Abt. 497.**

Наградне загонетке „Илустрованог Времена“

Свака наша загонетка биће награђивана са три награде, а да би се оне добиле потребно је да читаоци пошаљу уредништву тачно решену загонетку и да поред тога назначе колико ће тачних одговора бити. Три тачна одговора који најприближније буду предвидели број тачних одговора биће награђени. Уредништво ће одговоре пријати за седам дана од дана изласка листа. Записани одговори неће се узимати у обзир. На коберту треба ставити: Уредништву Илустрованог Времена, и залепити купон који носи број загонетке. Одговори без овог кесича неће се узимати у обзир. Напомињемо да се сваком послатом решењу мора приложити тачна адреса (занимање, место, улица и број куће).

Загонетка бр. 15

С лева на десно: 1) Општи назив неких домаћих животиња, 5) континент, 9) место везано за име Наполеона, 10) пркос, 12) оруђе, 14) индустријска биљка, 15) прва заводница, 16) латинско слово, 17) латинско слово, 18) заменица, 19) предлог, 21) изелица, 23) атмосферски талог, 24) грађанин народа који је дошао у првој половини трећег века из Француске на Балканско полуострво, 26) немоћан, 27) припадници једне вере, 30) у противном ((прилог)), 31) главна вена човечијег тела.

Одозго на доле: 1) тканина (множина), 2) домаћа животиња, 3) спрат, 4) коњ, 5) мера, 6) љута (за жену), 7) бар мало (прилог), 8) део кућног намештаја, 11) оријенталска лула, 13) фантом, 18) јавно превозно средство, 20) животиња, 22) острво везано за име Наполеона, 23) грађанин народа од ког воде порекло данашњи Ариаути, 25) легура бакра са цинком и мало калаја, гвожђа или олова, 26) број, 28) латинско слово, 29) предлог.

Решење загонетке бр. 12

1—2) сок, 2—1) кос, 1—3) сеф, 2—4) код, 4—2) док, 3—5) феш, 53) шеф, 4—6) див, 6—4) вид, 5—6) шав, 6—5) ваш, 1—7) сир, 7—1) рис, 2—7) кор, 7—2) рок, 3—7) фар, 7—3) раф, 4—7) дар, 7—4) рад, 5—7) шер, 7—5) реш, 6—7) вив, 7—6) Рив.

Број тачних одговора је 239.

Према томе, прву награду — једногодишњу претплату — добија Љубомир Ст. Ђурић, Обилићева 6, Пирот (послао три купона и предвидео 185, 205 и 245 тачних одговора); друга награда — полугодишња претплата — припада Жики Николићу, општинском бележнику из Сотина (предвидео 225 тачних одговора) и трећу награду — тромесечну претплату — добија Ђадик Хафизовић, Краљице Марије 117, Тузла (предвидео 256 тачних одговора).

Награда почиње тећи са овим бројем.

Моле се ревизори да на време требају свечани соколски број који излази 25. мес.

Проблем бр. 15

Мат у 2 потеза.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ ВЕРОВАЛИ!

Амерички црвенокожи су голобради. Стари споменици показују нам да су њихови претци били необично брадати људи. Систематско уништавање косе на лицу кроз многе генерације имало је за резултат да су данашњи црвенокожи по природи голобради.

„UNIVGSSOERNLTLUINOLERARONAJUNGNAJSIGNJAK“

Обајо се на ескимском језику важе: волим те.

Популарни спортеки кругови одушевљени су малом пливачицом Ени Џонсон. Мала Џонсон има свега 28 месеци а свалази се у води као на суво. Поред пливања она врло добро рони тако да је милиона гледаца је над њоме са висине од 3 метра у воду.

Чарлс Падок претрчао је 31. марта 1923. год. 100 јарди за 8 секунди и девет десетина. Он је према томе најбржи човек на свету за размах од 100 јарди.

Госпођа де Ле — брадава жена — удавала се 7 пута. Била је сопственица једног хотела на Монмартру. Она је цртеж рађен по једној оригиналној фотографији.

Пингвинци, становници филипинских острва, свирају носем у флауту.

ИЛУСТРОВАНО ВРЕМЕ излази сваке суботе. — Претплата: за Краљевину Југославију: месечно дин. 14.-, тромесечно дин. 42.-, полугодишње дин. 80.-, годишње дин. 150.- За иностранство: полугодишње дин. 200.-, годишње дин. 360.- Поједини број 4 динара. — Отгласи по тарифи. — Рачун код Поште. Штедионице бр. 32.224. — Редакција и администрација Поемкарска 4-6. — Телефон и телеграм: „Илустровано Време“, Београд.

Главни уредник Миливој Предић — Власник, издавач и штампар, за Штампарско Издавачко Предузеће „Време“ Ади. Друштво Милутин С. Стебановић, Богојављенска 5.

Алхемија у Средњем Веку

Злато је од увек било мерило богатства, па није никакво чудо, да су се увек нашли људи који би покушали да га направе вештачким путем од разних метала мање вредности. Данас се наравно таквим покушајима не придаје никаква важност, а проналазачи завршавају обично своју „научну“ каријеру у лудници или у затвору. Али у средњем веку, када је мрачњаштво и сујеверје завладало свуда, нашао се огроман број људи, који су били потпуно убеђени да се злато може одиста на вештачки начин направити и који су алхемичарима слепо веровали. Алхемичари сачињавали су тада једну читаву касту многобројну и тајанствену.

Сама реч „алхемија“ долази од речи „хемија“ како се у старом веку називао Египат и по којој се и данас народи мисирског порекла називају хамитским народима, а додаток „ал“ је арапског порекла. Већ по самој етимологији те речи можемо наслутити, да је та „наука“ потицала у Египту и да је у Европу дошла посредством Арабљана. Сами алхемичари пак тврдили су да њихова наука божанског порекла и да ју је сам пророк Мајсије основао.

Први познати алхемичар био је Хермес Трисмегист, што дословце преведено значи „троструко велики“. Он је написао прво дело о алхемији под насловом „Табула Смарагина“. То је више легендарна личност, о којој неки научници тврде да је био идентичан са свештеником Хермоном, који је живео 100. године пре Христа и то у Египту.

Вероватно је да су стари Египћани, народ високе цивилизације, знали да растопљени метали, ако се помешају са другим металима, дају смесу исте боје и сјаја као злато. Полазећи од тога гледишта, они су стекли убеђење, да се сви обични метали као бакар, олово, гођје, могу помоћу неког нарочитог поступка претворити у злато. Када је то уверење завладало отпочело је једно свеопште тражење и експериментисање да се та метода утврди, ако би покушаји остали неуспешни, алхемичари би увек претпостављали, да се погрешка крије у експерименту, да су заборавили придодати смеси какав важан саставни део, а никада не би веровали да се погрешка налази у самој основи, у њиховој науци која је сама по себи немогућа и лажна.

И ако су Арабљани г. 839 после Христа спалили чувену Александријску Библиотеку, усмена традиција о алхемији живела је и даље, па су је и сами Арабљани прихватили и снажно развили. Они су први поставили теорију, ако се то тако може назвати, о еликсиру, помоћу кога се сви метали могу претворити у злато и који даје свом сопственику вечити живот, углед и богатство.

Од Арабљана прихватили су ту „научку“ и хришћански научници и то нарочито калуђери, који су се тако занели с њом, да је папа морао једном нарочитом булом приретити анатомом свима онима који би се и даље усудили да се баве алхемијом. С тиме је постигнуто само то, да су калуђери правили од тада своје тајанствене експерименте у тајности, алхемија се рашири још много јаче и практикована је са више полета него икада.

Од хришћанских алхемичара познат је Албертус Магнус, који је после своје смрти проглашен за свеца. Ма да је био алхемичар, он има ипак озбиљних заслуга за науку, јер је пронашао киселину која раствара сребро, а злато оставља нетакнуто. Та се киселина још и данас употребљава.

Многи тајанствени случајеви још досада необјашњени, када је алхемичарима одиста пошло за руком, да направе злато, још су више ојачали веровање у могућност да се злато вештачким путем направи.

Др. Хелвецијус био је лекар оранског кнеза и одлучни непријатељ алхемије. Једне вечери, када је он седео у својој лабораторији размишљајући о неком хемијском problemu, дође му један младић, који је започео разговор о еликсиру и тврдио је да га је он пронашао. Када је увидео да речима никако не може уверити научника у тачност својих навода, извадио је из свог џепа неки камен тврдећи да је то еликсир. Др. Хелвецијус откинуо је крадом једно мало парче од камена. Када је странац отишао, Др. Хелвецијус не губећи ни часак, одмах заложу ватру, растопи олово бацајући парче од тајанственог камена у њ. Када је после кратког времена погледао у тигањ, није хтео веровати својим очима, олово се претворило у чисто злато. О томе сведоче неколико угледних холандских златара. Када је чувени философ Барух Спиноза дошао за тај случај, он га је одмах до најситнијих детаља испитао и нашао је да о превари не може бити ни речи. То је толико утицало на чувеног мислиоца, да је и сам постао ватрени присталица алхемије.

Сличан случај десио се философу Мартинију, такође великом противнику алхемије. Када је, приликом једног универзитетског предавања, најоштрије напао алхемичаре као обичне варалице, диже се од једном из реда слушаца, неки млади племић затражи тигањ, ватру и олово. Он растопи олово бацајући у њ врло малу количину неког прашка. Олово се, постепено на очиглед посматраца и запаљеног Мартинија, претворило у злато. Тада се непознати младић, показујући злато обрати Мартинију са речима „расветли ту тајну.“

Многи други случајеви нису тако тајанствени. Још се и данас могу видети по разним европским музејима златници од вештачког злата. Но модерна хемијска анализа открила је на жалост неминовно, да ти златници нису од злата него од — месинга.

У својој великој грамзливости и жудњи за богатством владари и властела у свим европским државама, почели су примати алхемичаре у своје дворове, да им праве злато у лабораторији, сматрајући да ће то бити још лакше него га узети од народа у виду порезе. Они су уживали тамо највеће привилегије, уступљене су им најлепше дворане, јер су успели да са својом тајанственошћу и великим обећањима утичу у највећој мери на непросвећене и сујеверне владаре.

Са јачим ширењем просвећености настали су и за алхемичаре црни дани. Ако би се утврдило, да алхемичар није у стању да испуни своје обећање, владари би га дали немилосрдно обесити, пошто би претходно наредили да се по целом телу позлате. По белешкама савременика, висили су скоро пред свим дворovima у Европи лешеви несрећних алхемичара.

Разумљиво је, да су алхемичари да би избегли ту срамну смрт, изводили најпрепреденије преваре да би спасли живот од гнева грамзливих владара. Употребљавали су обично тигњеве са дуплим дном, у доњем делу тигања било сакривено доста злата. Они су растопили олово, додајући му уз велике церемоније неки индиферентни прашак. При мешању те смесе, они би пробушили танко горњи део, па су на тај начин одиста добили неку златну смесу. Други им је „трик“ био, да су у сам угаљ са којим су олово покривали, под изговором, да ће се на тај начин развити већа топлота, сакривали комаде злата. Угаљ је изгорео, а у тигању остаде смеша олова и злата.

У Флорентинском музеју чува се и данас један велики ексер од злата, који је чувени алхемичар Фердинанд Турнајсер направио од гвожђа. Хемијска анализа утврдила је, да је ексер од увек био од злата и да га је Турнајсер пред експериментом, ко-

ји је био извођен у присуству тосканског великог кнеза, просто премазао злато гвозденом прашином, коју је после уз тајанствене гестове отстрано.

Са развитком науке о органској и неорганској хемији, алхемичара је почело полако нестати. Смртни ударац задала им је теза познатог научника Лавоазије-а (1743—1794) којом је непобитно утврдио да је злато елемент и као такав не може бити вештачко направљен. Алхемичари су ипак продужили вегетирање своје науке, тражећи жртве међу лаковерним светом, кроз цео 18 и 19 век па све до наших дана. Није ни данас ретко прочитати у разним светским листовима, да је поново пронађено вештачко злато.

Велики циљ алхемичара није, дакле, никада био постигнут. Ипак, њихов рад није без заслуге за цивилизацију и напредак, јер су они пронашли много ствари, без којих се данашња цивилизација не може ни замислити и које вреде много више од злата. Албертус Магнус пронашао је цинк, алхемичар Беттер порцулан, а алхемичар Хомбург фосфор. Они су били и стварни проналазачи барута, ма да се то приписује калуђеру Бертолду Шварцу. Друга њихова релативна заслуга састоји се у томе, да су са својим неуспехом јасно показали пут ка богатству, које се не стиче помоћу алхемије него помоћу истрајног и вредног рада многих генерација.

В. Ј.

Рашћење и опадање језика

Према испитивањима једног циришког филолога, данас је енглески језик најраспрострањенији у свету. Пре једног столећа енглески је говорило око 20 милиона људи, док данас он претставља матерњи језик за 160 милиона индивидуа, не рачунајући ту још око 60 милиона којима то није матерњи језик, а који се њиме служе.

Пре сто година немачки је говорило 32 милиона, а данас 85 милиона људи. За исто време фламански језик је порастао од 6 на 15 милиона, шведски од 3 на 7 милиона, а дански од 2 на 5 милиона.

Латински језици нису расли истим темпом за то време. На прво место долази италијански језик који је за то време порастао од 21 на 45 милиона, затим шпански који показује пораст од 15 милиона, са 35 на 50 милиона, а најмањи пораст учинио је француски језик који се од 32 и по милиона на 45 милиона. Али зато је француски језик најпознатији странцима од свих језика; њега данас разуме 75 милиона странаца којима он није матерњи језик.

Једини језик који је показао опадање за време последњег столећа је турски. Он је спао од 30 на 24 милиона.

Азијски народи говоре великим бројем разнородних језика — често се ни блиски суседи покрајина појединих држава не разумеју — тако да је сваки од ових језика мањи од највеће цифре означене код европских језика.

Интересантни датуми културе Београда

1823 г. прешао је из Земунa у Београд први пекар за бело пециво.

1830 год. отворена је прва апотека у Београду.

1835 г. отварање Богословије.

1836 г. отварање војне болнице.

1837 г. отварање прве гостинице; удавање темеља у новој цркви.

1841 долазак прве дипломиране бабице; почиње рад лицеј.

1847 долази први зубни лекар.

ИНДУСТРИЈА ВУНЕНИХ ТКАНИНА

ВЛАДА ТЕОКАРЕВИЋ И КОМП.

ПАРАЋИН

INDUSTRIJA
VUNENIH TKANINA

VLADA TEOKAREVIĆ I KOMP. PARAĆIN